

HET DIENEN EN DE PERSOONLIJKHEID.

Behalve de klacht over te weinig vrijen tijd, te weinig loon en te weinig waardeering, valt er in de door mij, en ook door de verzorgster van de vrouwenrubriek in „De Standaard” ontvangen brieven over het onderwerp „dienen” deze toon te beluisteren:

Op een kantoor is men vrijer in doen en laten. Wie bij een ander in huishoudelijke betrekking gaat, is in den waren zin van 't woord „ondergeschikt”.

Er is iets waars in deze klacht. Op een kantoor wordt een zeker werk opgedragen; er wordt gezien naar de resultaten; zijn deze goed, dan is de patroon tevreden en verder heeft men niets met elkaar te maken.

In een gezin is niet altijd zulk een strenge afbakening van de grenzen van ieders werk. Vooral in een burgergezin werken huisvrouw en dienstbode dikwijls samen op; zijn daardoor meer in contact met elkaar en gevolg hiervan is, dat de werkgeefster zich ook wel bemoeit met dingen, die niet tot het werk als zoodanig behooren, b.v. de garderobe van de gediensstige, de manier, waarop ze haar vrije uren besteedt enz. Wanneer dit nu geschiedt op een moederlijke en niet op een bedillerige manier, is hier niets tegen, maar alles voor te zeggen, schoon het begrijpelijk is, dat jonge meisjes, die betooverd zijn door de leuze: zichzelf zijn en zichzelf uitleven, hiervan niets moeten hebben.

Onder onze christenmeisjes hebben we deze soort echter niet te zoeken. Toch kwetst ook haar dikwijls, en niet altijd ten onrechte, de manier, waarop mevrouw zich in haar zaken mengt. Een rechte verdeling van den arbeid, waardoor de ondergeschikte komt te staan voor een eigen taak, die ze dan ook naar eigen inzicht mag verrichten, mits de resultaten goed zijn, zou hier veel kunnen verbeteren. Waarom zouden ook de huisvrouwen niet het hare doen haar dienstboden, als ze soms jong bij haar komen, op te leiden tot meisjes, die zelfstandig kunnen werken, wanneer ze althans hiervoor de bekwaamheid bezitten?

Omdat ik echter voor jonge meisjes, en niet voor mevrouwen schrijf, wil ik een paar voorbeelden noemen, waarin de persoonlijkheid in 't gedrang komt, of ook, zich op verkeerde wijze uit. Met opzet

kies ik nu als voorbeeld een kinderjuffrouw, omdat deze onder de bestaande toestanden meestal vrijer gelaten wordt in haar doen en laten dan een dienstbode, en dus meer kans heeft haar persoonlijkheid tot uiting te brengen. Tusschen twee haakjes wil ik even opmerken, dat ik 't eigenlijk een omgekeerde verhouding vind, wanneer een mevrouw haar ondergeschikte meer vrijlaat in de behandeling van haar kinderen, dan in die van haar meubelen.

Stel nu, dat een christenmeisje als kinderjuffrouw komt in een gezin van ongeloofigen. En dat men haar niet vrij laat de kinderen uit den Bijbel te vertellen of hen te leeren bidden. Moet zoo'n meisje dan toegeven, omdat ze ondergeschikt is? Mijn meening is, dat ze dan niet in die betrekking mag blijven, ook al zou een andere minder voordeelig zijn. Wat iemand gelooft omtrent de eeuwige dingen vormt mee zijn karakter en zijn persoonlijkheid. En over wat uit dat geloof voortvloeit mag hij een ander niet laten gebieden. Omgekeerd heeft een ouder recht vast te stellen wat hij aan zijn kinderen geleerd of onthouden wil hebben. Aan deze botsing is slechts door verbreking van de betrekking te ontkomen.

't Kan echter ook gebeuren, dat het verschil loopt over meer ondergeschikte dingen. Stel b.v. de juffrouw voelt voor de ideeën van Montessori en mevrouw niet. Wie moet nu toegeven? Natuurlijk de juffrouw. Meent deze echter, dat ze zich in de ideeën van mevrouw absoluut niet kan vinden, dat ze zichzelf geweld moet aandoen, als ze deze in toepassing brengt, laat ze dan liever een mevrouw zoeken, die in dit opzicht meer gelijk met haar denkt. Wanneer ik een jong meisje was en in betrekking moest gaan, zou ik, geloof ik, veel meer dan naar hoog loon, er naar vragen, of ik in de gelegenheid zou zijn m'n werk zoo te verrichten, dat ik er iets van mezelf in kon leggen. En dit kan men in iederen arbeid, die niet louter machinaal is. Kom b.v. maar eens in dezelfde keuken, wanneer verschillende dienstboden er achtereenvolgens in regeeren en er ook haar rusttijden 's avonds in doorbrengen. De een zal tevreden zijn, als 't er maar schoon is, terwijl een ander probeert het vertrek met een eigen gehaakt kleedje, een eigengemaakt stoelkussen of wat portretten en schilderijtjes op te vroolijken. Het zou wel dwaas van een mevrouw zijn, als ze haar gediensstige hierin niet vrij liet. De manier, waarop we onze omgeving versieren of niet versieren, is ook een uiting van onze persoonlijkheid.

Nu hoorde ik eens van een jong meisje, dat ergens in betrekking ging, waar mevrouw haar plichten als huisvrouw niet al te nauwgezet vervulde. Omdat ze geen smaak had, of omdat ze er niet om gaf, waren de meubelen in de kamers lang niet op de